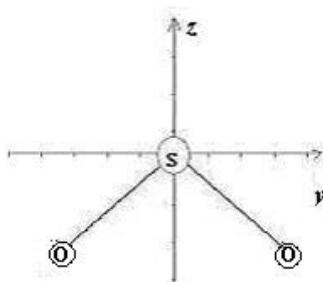

1. (24 pkt.) Naskicować na osobnych rysunkach diagramy poziomów energetycznych, ilustrujące powstawanie orbitali molekularnych z orbitali atomowych dla jonu molekularnego N_2^+ oraz dla rodnika FO. Założyć, że każdy orbital molekularny wiążący i antywiązący jest kombinacją liniową tylko dwóch orbitali atomowych. Każdemu z orbitali molekularnych proszę przypisać symbol określający jego symetrię. Proszę zaznaczyć na diagramach rozmieszczenie elektronów dla stanu podstawowego N_2^+ i FO. Naskicować kontury najwyższego zajętego orbitalu molekularnego dla N_2^+ i najwyższego zajętego orbitalu molekularnego dla FO. Podać konfigurację dla stanu podstawowego jonu N_2^+ i obliczyć rząd wiązania dla tego jonu. Określić term podstawowy dla N_2^+ i FO (proszę podać także indeksy $+$ i $-$ dla tych termów, dla których są stosowane). *Wskazówka:* Dla atomu tlenu energie orbitalne mają następujące wartości (w hartree): $\epsilon_{1s} = -20,66864$, $\epsilon_{2s} = -1,24428$, $\epsilon_{2p} = -0,63186$, a dla atomu fluoru: $\epsilon_{1s} = -26,38294$, $\epsilon_{2s} = -1,57255$, $\epsilon_{2p} = -0,73001$.

2. (8 pkt.) Cząsteczce dwutlenku siarki odpowiada grupa symetrii C_{2v} . Na powyższym rysunku oś x jest prostopadła do płaszczyzny rysunku i skierowana do obserwatora. W załączonej poniżej tabeli podano, jakie symbole przyporządkowane są funkcjom w zależności od tego, jak zachowują się pod wpływem różnych operacji symetrii grupy C_{2v} (symbol C_2 oznacza obrót o 180° wokół osi wskazanej w nawiasie, σ oznacza odbicie w płaszczyźnie wskazanej w nawiasie, a E – tożsamość, czyli brak jakiegokolwiek przekształcenia, 1 oznacza, że funkcja nie zmienia się, a -1 , że zmienia znak pod wpływem danej operacji symetrii).

C_{2v}	E	$C_2(z)$	$\sigma_v(xz)$	$\sigma_v'(yz)$
A_1	1	1	1	1
A_2	1	1	-1	-1
B_1	1	-1	1	-1
B_2	1	-1	-1	1

Proszę określić symetrię kombinacji liniowej orbitali atomowych tlenu o postaci:

$\chi = 2p_z(\text{O1}) - 2p_z(\text{O2})$ (gdzie O1 i O2 oznaczają różne atomy tlenu). Zaproponować, jaka kombinacja liniowa orbitali typu $2p$ tlenu może być użyta do utworzenia orbitalu molekularnego o symetrii A_2 .

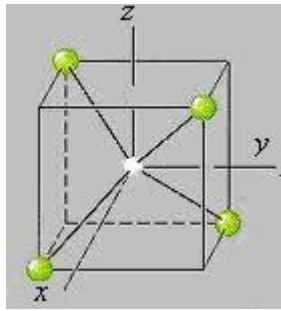
Cząsteczce siarkowodoru H_2S także odpowiada grupa symetrii C_{2v} . Podać symbole dwóch (różniących się multipletowością) termów, odpowiadających stanom wzbudzonym H_2S o konfiguracji:

$$a_1^2 a_1^2 b_2^2 a_1^2 b_1^2 a_1^2 b_2^2 a_1^2 b_1^1 b_2^1$$

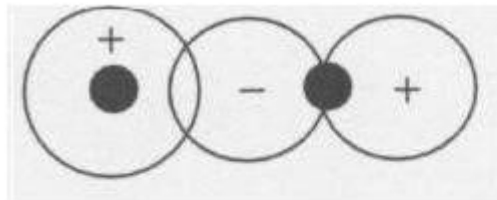
Odpowiedź uzasadnić.

3. (14 pkt.) Omówić rozwiązania równania Schrödingera dla atomu wodoru i jonu wodoropodobnego o ładunku jądra Z (dla atomu wodoru $Z=1$). *Wskazówki:* a) podać wyrażenie na energię (w jednostkach atomowych) dla takiego układu; b) określić, od jakich współrzędnych i od jakich liczb kwantowych zależą funkcje falowe, będące rozwiązaniami równania Schrödingera dla atomu wodoru; c) podać, jakie wartości własne operatorów kwadratu momentu pędu, $\hat{L}^2$, i składowej z momentu pędu, $\hat{L}_z$, odpowiadają funkcjom falowym opisującym stany atomu wodoru; d) wyjaśnić, jaka jest krotność degeneracji poziomów energetycznych; e) naszkicować graficzne przedstawienia funkcji falowej atomu wodoru oznaczonej symbolem $2s$ (wykresy funkcji, kwadratu funkcji i radialnej gęstości prawdopodobieństwa, kontur funkcji); f) podać wartości liczb kwantowych, odpowiadających funkcjom falowym atomu wodoru oznaczonym symbolami: $3p_z, 2p_x, 3d_0, 4f_2$
4. (12 pkt.) Podać definicję energii dysocjacji i wyjaśnić, której z cząsteczek: H_2 czy D_2 , odpowiada większa wartość energii dysocjacji. Odpowiedź uzasadnić. Wskazać, jakie przybliżenia wykorzystywane są w rozważaniach dotyczących tego zagadnienia. Której z cząsteczek: H_2 czy D_2 , odpowiada większa różnica energii między dwoma najniższymi poziomami rotacyjnymi cząsteczki, obliczona w przybliżeniu rotatora sztywnego? Odpowiedź uzasadnić.
5. (12 pkt.) Określić podstawowy term i podstawowy poziom energetyczny dla jonów ${}^7_3\text{Li}^{2+}$ i ${}^{19}_9\text{F}^+$. Dla obu jonów określić krotność degeneracji podstawowego poziomu energetycznego. Odpowiedź uzasadnić.
6. (6 pkt.) Naszkicować kontury wszystkich orbitali $3d$. Naszkicować na jednym rysunku poziomy energetyczne odpowiadające tym orbitalom dla swobodnego jonu metalu przejściowego oraz dla jonu umieszczonego w polu czterech jednakowych ujemnych ładunków punktowych, tworzących kształt tetraedru (na rysunku poniżej jon umieszczony jest w środku układu współrzędnych, osie x, y, z tego układu współrzędnych

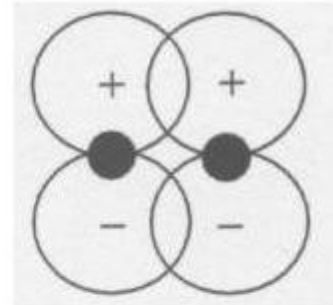
przechodzą przez środki ścian pomocniczego sześcianu, a położenie ujemnych ładunków w czterech wierzchołkach tego sześcianu zaznaczono przy pomocy kólek)

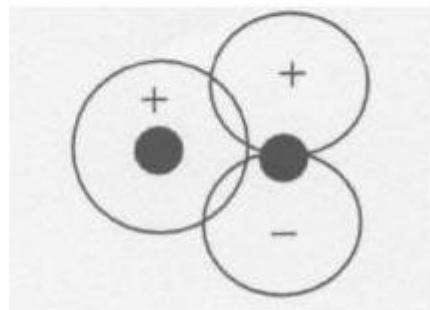
7. (9 pkt.) Podać trzy warunki, jakie muszą spełniać orbitale atomowe, aby można było uzyskać efekt wiążący albo antywiążący po utworzeniu kombinacji liniowej tych orbitali. Dla każdej z par orbitali atomowych, których kontury przedstawiono na rysunkach (a, b, c) poniżej, wyjaśnić krótko, czy kombinacja liniowa, będąca SUMĄ tych orbitali atomowych, odpowiada orbitalowi molekularnemu wiążącemu czy antywiążącemu i o jakiej symetrii (σ czy π). Położenia jąder cząsteczki dwuatomowej zaznaczono przy pomocy ciemnych kólek. Należy założyć, że energie orbitalne, odpowiadające tym orbitalom atomowym mają zbliżone wartości.

a

b

c

Co oznaczają znaki „+” i „-” na konturach orbitali?

8. (6 pkt.)Wyjaśnić pochodzenie fizyczne składowych energii oddziaływania międzycząsteczkowego: elektrostatycznej, indukcyjnej i dyspersyjnej.
9. (4 pkt.) Podać, jak zdefiniowany jest w mechanice kwantowej rotator sztywny, a jak jednowymiarowy oscylator harmoniczny.